

Johann Micraelius

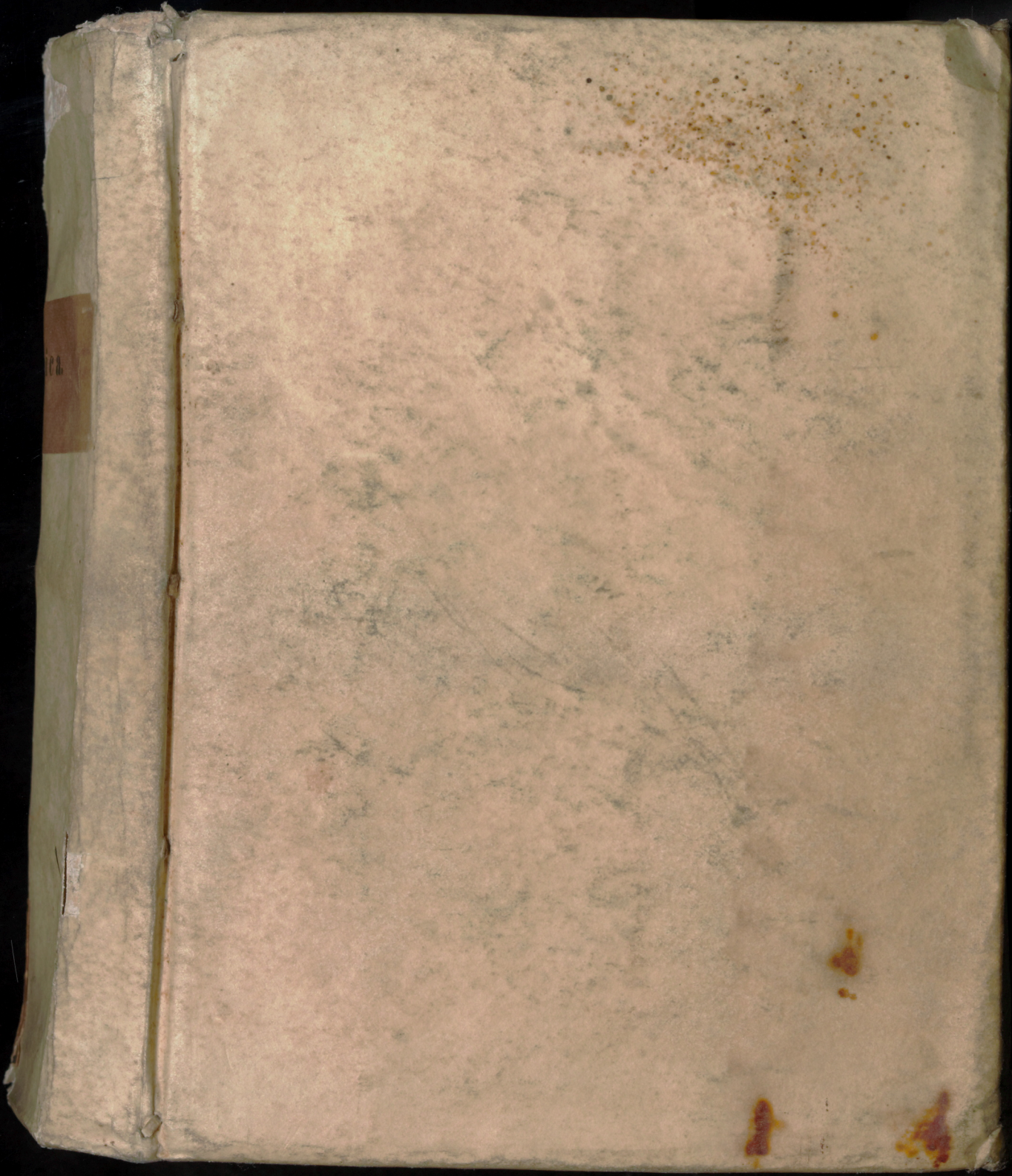
Kriegricus Hircander, omnibus bonis faetens & exosus: sive Johannes Fridericus Böckelmannus : Disputatione inaugurali putidas quasdam assertiones, COntra Sacratissimam Potestatem Ecclesiasticam, petulante splene evomens

[S.l.], 1659

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn875158560>

Druck Freier Zugang

78.

Fa - 1092(78) (SON)

Tomo Soc. LXXXVII. habent

1. Isaac Faustig de Epistola Jacobi sententia Veterū.
2. ——— ad locum Jacobi V, 14. 15. p sent. Lutheri prior.
3. ——— ——— ——— ——— ——— Posterior.
4. ——— ——— ——— ——— ——— Tertia.
- 5-13. Jo. Adami Oslandi Disputationes IX. de luce increata et creata.
- 14-18. Michaelis Muller Disputationes V. de Invocatione s. s.
19. Wilhelmus Zeschig de Theologia principio cognoscendi.
20. Georgius Hennig Haerberling de Benivolentia Dei generali et speciali.
21. Fndencus Gerschorig de Passione et morte Jesu Christi.
22. ——— Haerberlinus de Baptismo. ^{tum}
23. Jo. Adamus Scherzerus de fide baptisatorum infra
24. Antonius Reiserus de Sacram. Baptismi.
25. ——— Haerberlinus de Justificatione.
26. ——— J. A. Oslander de Justificatione
27. ——— ——— de fide justificante.
28. Mich. Muller de Imputatione justificationis.
29. Jo. Fndencus Olearius de Renovatione.
30. Jo. Meisnerus de oratione spiritus in habitatione.
31. Jo. Oslander de Palesia.
32. Geom Hennig Keller de Ecclesia infantum.
33. Jo. Lud. Hartmannus de Elencho morali.
34. ——— Jo. Ad. Oslander de Invisibilibus.
35. ——— ——— de Miraculis.
36. ——— ——— de Jure Patronatus Episcopatus etc.

37. Geom Henricus Keller de Magistratu Pol.
 38. Königsmg Hirkander Satyra in Bökelmanni Dissert.
 inaug. de Potestate Ecclesiastica.
 39. Jo. Henrici Maji Epistola ad J. Jo. Frischlayonem.
 40. Disputatio ad 1 Jo. 11, 1. 2.
 41. Fridericus Lipsius de Martino Antonio de Do-
 minis Episcopo Spalatensi.
 42. Ministerii Tripolitani Anticenis Indici Syncretismi
 43. Eiusdem Ministerii Liber ad Collegia Theologica.
 44. Einrey Affligg Risens Unschuldigung eines
 Briefs Lutheri.
 45. Melchioris Corneii Aristoteles redivivus R. Cathol.
 46. Gottlieb Wernsdorff Progr. de Ernesto Lueb.
 ad Orat. inaug. O. Luhnii.
 47. —. Exploratio Spiritus Brendeliani.
 48. Jo. Reinhart Brecht de Paenit. Iterabili.
 49. Jo. Michael Ludwig de prejudiciis practiciis.
 50. Georgi Gustavi Zeltneri conjecturae de Meliarmo
 presenti et Apoc. pp. 4 ff.
 51. Godofredi Ludovici Progr. de Epist. ad Ebneos.
 52. Christoph. Matthiae Pfaffig de Gratia et Prae.
 53. Jo. Sigismundus Kirchmeier de Principio fidei
 Verbo Dei contra revelationes Inspiratorum.
 54. Jo. Henricus Majus Filij de Novi Anni Lib. auspiciis.
 55. Gasparij Cardilli Apologia pro Indictione Concilii
 Tridentini

J. S.

KRIEGRICVS HIRCANDER,
omnibus bonis fætens & exofus:

five

JOHANNES FRI-
DERICVS BÖCKEL-
MANNVS

Disputatione inaugurali putidas
quasdam assertiones,

Contra

SACRATISSIMAM POTESTATEM
ECCLESIASTICAM,
petulante splene evomens,

*Satyrice; mitius tamen quàm pro merito, scripto depexus,
& ad meliorem mentem invitatus,*

à
Parrhesio Philalethe, Christiano-politano. V. D. M.

*Qui quæ vult dicit, quæ non vult audit.
Qui quæ vult facit, quæ non vult patitur.*

Anno Salutis M. DC. LIX.

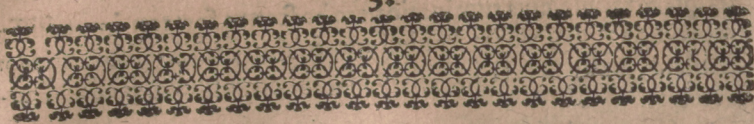
87,35.

Lectori Benevolo Salutem.

PRodeo Anonymus, non quod lucem fugiam, sed quia Veritas odium parit, quod tamen propter veritatem pati non recuso. Miraris Nomen meum? Dicam id, si sit necesse. Liberæ sum Gentis & Mentis: Non quidem ad magna natus, qui obscurus in angulo Palatinatus delitescio, sed tamen qui magna despiciere didici. Tu Lector amice vale, & his contra hujus temporis Empæctas, Atheismo viam præparantes, Anti-Christi Politici Prodromos, quos verè ex Psalms I. I. LEZIM dixeris, in Domino utere;

Quidenim vetat ridendo dicere verum?

NB: Emphatica Græca aut omitti, aut nonnulla Latino Characterè propter Græci defectum, imprimi debuerunt.

Salve mi Hircander!

OLEM orientem omnes adorant: Novis Regibus munera ferent, novosq; gratantur honores Doctorali tiarâ redimitis. Tu Frederice Böckelmanne, novus, Horizonti Academiae Heidelbergensis, Sol oriris: tu munera captas: tu lauream Doctoralem capeffis: tu Principum benigniorem auram & gratiam (fortè Hemerobion) pulcherrimæ, si Dis placet, virtutis, adulationis nempe medio, venaris. Etiam Ego, desiderijs tuis satisfacturus, in medium prodeò, tibi orienti Soli lito: tibi novos tuos grator honores: tibi, te digna, munera fero. Sereno tu accipe vultu, quod serena affero mente. Invitatus à Te humanissime, accedo confidentior, & tui opusculi, Herostaticifati gloriam sibi parientis, caudam:

*Tu Lector, si quid novisti rectius istis,
Candidus imperti: si non, his utere mecum.*

mei facio caput, & candidus candidè quid sentiam tibi impertio. Peream si Chryssipeum acumen tuum, aures ad rectiora monstrantium consilium, obthurans, & harpocratici digiti impositionem minimè ferens, me assentatorem experiatur. Paucis multa comprehendam. Tu mi Hircander, lippis & tonsoribus fabula es. Tu per ora virum volitas, & per minas mulierum. Fabula omnium & omnibus cum sis, fabulâ aditum mihi ad te parabo.

Legisti admirabilem Apuleii, in aureum Asinum metamorphosin? Legisti sine dubio, qui multivariâ lectione Doctoratus tibi peperisti gloriam. Sed varios negotiorum tuorum anfractus,

A 2

scripti

pag. 60.

p. 53.

præfat.

4
46.8
45
40
5
4
3

scripti & fabulæ eius ruminacionem hæcenus fortean impediisse, reor. En igitur, tibi in Apuleii aureo asino, *teipsum* sisto, isti tam similem, ut ne DEUS quidem Delphicus inter vos facillè discerneret.

Siste gradum, arrige aures, comparationis rationes *rhapsodicas momentaneas, accuratiores limâ temporis defectu defraudatas, benevolâ manu accepta ab eo, qui, cum aliter litare non potuit, sic novo singularitatis Doctori libare debuit.*

Apulejus Magiæ addiscendæ studio illectus, *Hypatam* pervenit, Hospite usus *Milone* ditissimo, sed fordidissimo, & ad nauseam usq; avaro, cuius conjunx *Pamphile* artis illius erat peritissima: dissimulavit tamen *Apulejus*; totus in venere mellitulæ *Fotide*, *Milonis* famulæ, cujus ductu *Pamphilen* aliquando nocte vidit unguedine, arte Magica ad id preparata, totam perlinitam *in alitem* mutari, & mox in altum sublimatam, forinsecus totis alis evolare. Similem metamorphosin immodicè affectans, à *Fotide* intensissimè rogatâ, in cubiculum Dominiæ irrepente, pyxidem depromptam accipit. Quo eventu, ipsum audi fratrem tuum, aureum Asinum, *Apulejum*. Ego, ait; pyxidem amplexus ac deosculatus prius, usq; mihi prosperis faveret volatibus, deprecatus; abjectis properè lacinijis totis, avidè manus immersi, & haurito plûsculo uncto, corporis mei membra perfricui. Iamq; alternis conatibus, libratis brachijs in avem simul gestiebam. Nec ulla plumulæ, nec usquam pinnulæ, sed planè pili mei crassantur in setas, & cutis tenella duratur in corium: & in extremis palmulis, perditio numero, toti digiti coguntur in singulas ungulas, & de spine meâ termino grandis cauda procedit. Iam facies enormis, & os prolixum, & nares hiantes, & labiæ pendulæ, sic & aures horripilant auctibus. Et sanè hæc *Apulejo* fors cessit infelicissimè, ad eò enim ejus sæpè corium est dedolatum, ut jugulum ipse proprium petere constituerit.

Et tu *Domine Bockelmanne* Heidelbergam venisti, in alitem abiturus, qui magni nominis celebritate per aëra superbus volitares. Sed illa ipsa Fotis tua, cujus immensè amplexus & basia appetiisti, pyxidem inscia præbuit, ex qua perlinitus, periclitabundus jam terrâ resultans, & volatus superbissimos tentans, in misellum abiisti asellum. Formam tamen tu, ut mentem *Apulejus*, tenebas humanam.

In Asi-

5.

In Asinum deformatus es, cujus horripilantes aures, omnes boni rident. Onus suscepisti humeris tuis longè gravissimum atq; impar, à tota Doctorum cohorte tam diu obtundendus plagis, donec susceptum sponte onus excutias, & tacitis gemitibus, fatuam tuam fortem acerbissimè defleas.

Meditationes (tuas? an alterius?) profers, tuâ opinione, ab omnibus eruditis approbandas, sed quæ te, à teneris Hafibili qualitate præditum, toti piè eruditorum orbi, Asininæ Facultatis Magisterio, & tiarâ Doctorali dignissimam, luculentissimè probant. Joci, quibus tua singularitas meritò venit exagitanda, seria misceo, & publicè profiteor, Te Viris Principibus adulatorem, sancta Ecclesiæ jura impugnando, per omnes exulceratissimo hoc sæculo, oras volitanti Atheismo, latissimam aperire portam. Quid enim illi sacrum, cui non sacra Ecclesia? non sacra Oeconomia? Gloriam quæris, sed triti illius Græcorum veritatem: Quo quis splendidior, eo miserior, experieris. Videris enim te suspendere velle, ut Thebis Heros fias.

Asinus es mi Eriphiander, ego misellus agaso. Patere excelsas tibi aures parumper vellicari, sustine ictum unum aut alterum à me patientius, qui tecum ago clementius. Subsequentur fortè, qui te pro merito fortioribus dedolabunt plagis.

Non omnia tua curiosius arbitrabor, sufficiat aures tantum tuas monstrasse, superbius erectas, ex quibus facilius asinum, quàm ex ungue Leonem cognosces.

Rem opitulante Christo Opt: Max: ordiris. Optimè si Christi sustineas partes. Annon verò te pudeat, Christi Opt Max. opem vel implorare, vel præfigere, ad S. S. Christi Ministerium, quod qui audit, Christum ipsum audit; Luc: 10. v. 16. debellendum & Eutaxian Ecclesiæ impudentissimè turbendam? Si vel mentem, vel linguam, vel manum tuam, Opt. Max. ille Ecclesiæ Rector, qui solus Potestatem Architectonicam, tanquam verum & unicum illius caput habet, & hoc honoris cum nullo mortalium communicat, duxisset, rexisset, in hoc absurditatum & singularitatum barathrum nunquam præceps ruisset.

Quomodo verò in publicum prodis? Sine Preside. Sine Præside? Tam profundæ scilicet eruditionis Asinus noster est, qui

in titulo.

in titulo.

in titulo.

nullos exhorrescit oppositionum arietes, imò tantæ impudentiæ, ut sine Præside suas conetur orbi persuadere nugas, quibus Religio & Pietas vel Excellentissimorum virorum præsidium negavit. Non dabit Academia, virorum clarissimorum feracissima, putidissimis assertionibus Patronum. Sine Præside nugaris, sine capite, sine fronte, sine Duce pio & fideli. Turpiter erras per absurditatum avia, ad carduos, ut illis pascaris, delatus, stupidus Asinus.

In titulo. *Electoraalem* jactas *Dispensationem*, sed parenthesi inclusam: Tibi scilicet malè conscius, vel Sacræ illi Majestati, vel rei tuæ metuens.

Ibid. *Solemni omnium Eruditorum examini submittis diversa tua juris themata.*

a. Jurisne thema Potestas Ecclesiastica? Functio sacri Ministerii cum severitate, non tantum ex autoritate, sed ex potestate, quam dedit Dominus Apostolis, & toti Ministerio, ad usque Mundi finem? 2. Corinth. 13. 10. Scilicet servi nunc dominantur, Heri famulantur.

b. Eruditorum Examini subjicis, qui tibi solus omnibus, omnium cornicum configendis oculis sufficiens videris, & totius Juridicæ Facultatis, addo etiam Theologicæ, Academia Archi-Palatinæ, Præceptorum tuorum, judicium elidens & eludens, tui unius heteroclitici capitis stas sententiâ, sed non nisi velut Asinus in pelle Leonis, aut Bos in quadra argentea.

pag. 60. Nonne candidè sana sua, tibi consilia impertierunt Amici, *quinoverunt rectius istis?* Sed quid tu? Velut bardus Asinus vel doctissimorum, & amicissimorum judicia non judicasti crepitu digiti digna, scilicet, velut Asinus esuriens, omnem neglexisti fustem. Sed heus tu Asine? *Peregistine*, an sustinuisti *ex more tentamen privatam*? An tu Præceptorum tuorum, vel illi tuam tentarunt, & explorarunt eruditionem, & habilitatem? Tu illorum sine dubio, quia filius tuum genuisti Patrem.

Dedic. Magno, stupendo Nomini, *Serenissimo Principi Electori, Domino nostro Clementissimo* Meditationes hasce offers. Adeone omnem exuisti pudorem, si quidem Asino pudor sit? Offers omnis eruditionis lampadi, *Rhapsodicas momentaneas meditationes.* Certè

os tuum

ostuum, os Curetum videtur, quo, velut Curetes Cybelis Comitibus, furore quodam sacro percitus, nolens volens vera fateris, dum Rhapsodia epitheton hisce Meditationibus tuis ascribis.

Quando verò *momentaneas* vocas, Phœnicium quiddam spirat. Constat enim viris cordatis, menses & annos, hunc te parturisse foetum, enixumq; tandem, ridiculum murem satis diu lambisse & relambisse, animi propositum Amicis aperuisse, & tamen ab improbo conatu dehortantibus, petulanter, Telamoneis tuis confisum viribus, restitisse.

Sunt interim *momentanea*: momento ortæ, momento peritura, & fatum: *Quod citò fit, citò perit*: expertura.

Inter varios *negatorum anfractus* natæ sunt. Inter cerebri Eriphiandrici anfractus periculosissimos, & præcipitia natas esse, dicere debuisses. Negotia cauſaris. quæ quæso negotia, qui non nisi studiorum gratiâ heic commoraris?

Et sanè *limâ accuratiore opus* habent, non ex temporis defectu (vir esto, & vera loquere,) sed ex *hasibili* ingenii & iudicii tui constitutione. Adhibenda ergò fortiùs lima accuratior, ut nihil residuum maneat, sed omnis tua in pulverem abeat opera.

Magno Principi *chartaceum offers munus*. Benè. Non cor offers, non affectum, velut ille quondam Senecæ discipulus, & quale munus, cor tuum fucatum foret, qui in ipsa hac ad Serenissimum præfatione, contra mentem is.

Nec *turturem* offers, sed bubonem: non *limpido flumine*, sed stercore repleta manu. Rapulum quidem offers, sed non eâ, quâ Galliarum Hero, Rusticus mentis simplicitate & fidelitate, sed ea, quâ alter equum generosum offerens, spe sua frustratus, rapulum illud in Antidoron ægra mente rapuit.

Miror sanè, si mitius munus tuum Cainico munere experia-
tur Numen. Ignem tamen Abelis tibi ex animo precor, qui chartas rhapsodicis & scandolosis tuis meditationibus sædatis consumat.

Hæc in Titulum & Præfationem.

Pag: 11.

Pergo ad ipsas meditationes tuas, & totus exhorresco, quando eas infelices & infaustas, *felices & faustas*, à S. Triade esse jubes & precaris. Aliud patellæ tuæ quærendum erat operculum, si mala vehi nolis aſellâ.

Sed.

Sed Asinum tuum acumen attentius paulò contuens, id; quod quidem de Asino aliquid novi; deprehendo, satis te per cuniculos agere, & sphynge interdum, quæ Ephebias tuas literas de Ecclesiastica potestate, lectori expediret, opus habere. Ut tenere difficilius, agis obscurius, ita tamen, ut tua, in potestatem illam sacram, ipsumq; adè Deum, illius authorem, injuria latere non possit.

Pag. 1.

Diversorum diversissima; cum de Potestate circa Sacra extent iudicia, alijs tribuentibus eam alijs, Politicæ eam subordinas, & coadunas Majestati.

Cur non sufficit subordinasse? Coadunas Majestati, id est, Potestatem Ecclesiasticam, Politicam facis, & Politicam Ecclesiasticam. *Sidero-xylon.*

Ex qua lacuna, hanc tuam bibisti mentem, sitibunde mi Asine? *Naturam* magistram habes. Benè. Vix enim, aut ne vix quidem, alios admittunt Asini Magistros, quàm naturam, nullâ expellendam furcâ. Et tu Hircander? Num admisisti consilium Theologorum? An paruisti iudicii, & decretis Jurisconsultorum? An suspexisti fidelia Amicorum monita? Minimè verò. Asinina tua natura, & ingenium superbum te duxit, traxit, rapuit.

Pag. 2.

Imperium in genere cum Hieron: de Cavall: tam facis naturale, sicut flumina defluunt; fontes nascuntur; segetes crescunt; sol illuminat.

Tamne naturale inter homines sit, quod invitâ societate armis extructum, tyrannide paratum est? quod nulli magis, quàm planè naturales, hoc est, *Originali insecti labe, qui in malitiose cupidinis & perversi animi præcipitati abyssum, veræ bonitatis, rectæq; perforant igniculos rationis; averfantur.*

Pag. 2.

Tu Asine, divina Bonitas, sacra Dei providentia, induxit Potestatem superiorem in mundum, Roman: 13, 1. Proverb: 8. v. 15. Natura lapsu corrupta, non nisi tyrannidem, & veræ atq; divinæ Potestatis abusum. Quisquis Rex, quisquis Imperator, non nisi naturâ ducitur, malè imperat. Quisquis verò generalibus spiritus S. donis instructus est, mediocriter: & qui speciali regenerante & sanctificante ejusdem gratiâ, is optimè.

Sed heus tu? cur profundum sapientissimi ingenii tui acumen, in tantum deridendum propinas? Doctissimum & subtilissimum

9.
finum Cardanum accusas, quod ab extrema caudâ Ursæ minoris Imperia dependere asserat. Bene, nisi in eodem luto hæreres. Sed tu Cancer es; qui Patrem retrogradum increpavit, ipse postea quoq; retrogradus. Quando Cardanus Imperia dixit ab Ursæ minoris cauda dependere, quid aliud asseruit, quàm, quod & tu orbi & urbi persuasum abis; videlicet Imperia esse naturalia, aut naturâ directrice orta. Annon enim ex Physicis didicisti, stellas in hæc inferiora agere? Sed tuæ assertiones oracula sunt. Cardani piacula, etsi ille idem, saltem non tuis verbis, asserat.

pag. 2.

Sed, quod felix faustumq; sit! agnoscere, quod Reipubl: felicitas sine Religionis cura nequaquam esse potis sit: Asinum longissimè transcendit acumen. Fortè Onanthropos & Hircander noster, in quo humanum quid, in ejus metamorphosi remansit reliquum. Vix tamen Humanum quid, multò minus Christianum quid, sagax explorator in eo inveniet homine, qui intemeratæ Religionis S. S. Ministerium, tam petulanter convellere quærit. Spuriâ illâ, & Diabolo natâ Ratione statûs, vos homunculi, non ex veræ pietatis Zelo, Religionis curam suadetis Principibus, & larvam pietatis appenditis non nisi Romulæo consilio. Videantur modò Principes, pii viri, licet non sint, ex Machiavelli mente. Pietatis umbrâ plebem emolliant, quamvis non serio eius cultu DEum Cardio-gnosta placent. Quæ hæc rerum facie speranda Reipubl: felicitas? An mirum & insolitum quid, ruente & penè evanescente Religionis curâ, & pietatis culturâ, omnia in dies in pejus vergere? An mirum terra; hominumq; rerumq; quotidie majorem oriri confusio-nem? Non mirum, quia Religio non curatur, aut si verbis, non animo: si corde, hypocritico saltem & fucato: non sincero & candido.

pag. 3.

pag. 4.

Sed dem tibi, lepide mi longauris, Naturale esse Imperium, quid tum? Unde Imperio coadunatam arcessis potestatem Ecclesiasticam? Rudis: Naturalis exigit ratio; ut penes quem est majestas, ipsus etiam circa sacra Potestatem habeat Architectonicam.

pag. 4.

Naturalem crepas, Asinus, sine mente; rationem. Politicum meditaris & machinaris Antichristum, cuius tu Hircander, bene o-lens es anteambulo.

Judæi duos comminiscuntur Messias, alterum Ben-Joseph,

B

hominem

hominem pauperem & vilem, sed fortem bellatorem, in bello contra Gog & Magog occidendum, qui jam venerit; Alterum Ben-David, virum splendidum, divitem, strenuum, omnium Gentium debellatorem, qui Judæos per specus quosdam subterraneos, in terram Canaan sit redicturus ut ibi gentibus dominarentur omnibus.

Antichristum Ecclesiasticum jam venisse, agnoscit nobiscum Hircander, & revelatum esse ac debellatum per Evangelii præconium. Sed machinatur idem novum Politicum, qui Evangelii præconibus, non tam quoad ipsorum Personas, sed quoad officium etiam, quod DEI nomine, nutu, & jussu gerunt, dominetur, *potestate circa sacra Architectonica*, hoc est, tali, qualē sibi rapit Pappa à nemine acceptam. Jo! plaudite novi hujus Antichristi Cardinali Hircandro, cujus nova sententia omnibus bonis ac piis suaviter olet, Hircum nempe.

pag: 4.

Sed naturalis aurei Asini exigit ratio, *ut penes quem est Majestas, ipse etiam circa sacra Potestatem habeat Architectonicam. Animalia scilicet, Homo non est capax eorum, quæ sunt spiritus Dei, ut quæ ipsi stultitia sunt.* Sustolle manus & vocem Hircander, cantionemq; canē, qui magnam invenisti magistram, *Naturalem Rationem. Quæ illa Rationis ratio? Magistratus commissæ Reipubl: felicitas, hæc verò sine dicta Potestate minimè consistit.* Belle philosopharis. Cur non invertis & dicis. Ministris tradita est cura animarum, pro quibus rationem sunt reddituri. Hebr: 13. v. 17. vide etiam Ezech: 3. 18. & 33. Cap: consequenter etiam Religionis, sine qua, anima Deo religari nulla potest, & Ecclesiæ salus. Hæc verò opus habet Potestate Politica Eutaxian externam procurantē. Ergò Ministris tributa est Potestas circa Politica, Architectonica. Patri familiæ commissæ felicitas Domus, sed hæc firma consistere, nec belli nec pacis tempore, potest absq; Potestate Politica. Ergò quivis rusticus, Pater familiæ, Magistratus Princeps erit. En quo prolabar isinino tuo acumine!

pag: 5.

Sed & hoc observari velim, terminos te mutare, & quod modo pag: 3. Curam dixisti Religionis, nunc pag: 4. Potestatem vocare. *Curam Magistratus circa sacra* ultrò largimur & deferimus: sed *potestatem architectonicam* minimè concedimus.

Ne

Ne tamen solâ cum ratione insanire videaris, sacros lambis fontes, Afino minimè convenientes, & rudis: *Tributam ita Politica Majestati Hierarchiam sanctio non ademit divina.* Sanius tibi dico: Tributam ab Afina sagacitate tua, Politica Majestati Hierarchiam, sanctio non dedit divina. Tutelam dedit, Curam dedit. Potestatem non dedit. Populorum Reges, non fecit Ecclesiæ Reges, sed Nutritios. Et dum Hierarchiam dicis, politicam non esse fateris ipse. En quomodo tibi constes.

Expressam constitutionis tuae, ex sacro Codice sanctionem abrogatoriam petis. Ergò nihil abrogandum à stupido ingenio & stulta natura tua proditum, nisi expressâ sanctione? Miseror te, dummodo miseratione dignus esses, verberibus potius quam verbis excipiendus juxta illud Aristodemi apud Xenophontem. Tu expressam da Potestatis illius eminentiæ & ab adulatorio ingenio tuo confictæ sanctionem constitutoriam, si vir es. Ast Afinum deprehendimus ad lyram. *Ne agrè quidem corradere potes, aut ex perperam explicato divini juris loco astruere.*

Pro me testimonia sistis, laudata exempla.

a. *Josaphati.* Sed ubi eius laudabilia facta tuæ patrocinantur causæ? Magnam pius Heros meretur laudem, quod tantam Religionis habuit curam, ut collapsam disciplinam instauraverit, &c. Sed fecitne id pro potestate circa sacra, Architectonicâ, proprio motu, an verò jussu Dei, & instinctu Spiritus ejus? Fecitne id, quâ Rex Politicus, an quâ Rex Populi, sed Nutritius Ecclesiæ? Nec minorem merentur laudem, quotquot illius premunt vestigia, Reges, Principes, Magistratus. *Prima enim, ipso Aristotele teste, etiam in Regno & Republica, sacrorum cura esse debet.*

Potestatem vis Ecclesiasticam conjunctam cum Potestate Politica. Pudeat Te contra Potestatem Ecclesiasticam insurgere atq; prodire, nec nosse tamen, quid, vel quæ ista Potestas sit? Qui bene distinguit, bene docet, Tu malè doces, qui vel, per se, distincta & clara, confundis, & tenebris involvere satagis.

Sed heu! Tu Gorgone tua visa, omnium eruditorum faciem pallorem, animumque tremorem subitum, & tantum non exanimes concasuros, stupido opinabaris ausu. En verò Perseum.

b. *Saulem & Rehabeamum Hypocritas, Davidi & Salomoni fide-*

pag: 6.5. ni fidelissimis Ecclesiæ Nutritiis malè connumerat. *Quid narr em
ais Saulem, &c.* Imò verò narras & erras.

Quid tibi cum Saule? Crediderim, te meminisse asinorum, fratrum tuorum; à Saule quæstorum, atq; ita amore in Saulem, ob insignem adhibitam diligentiam, exarsisse.

Adeone in sacris hospes es, ut Saulis exemplo potestatem Ecclesiasticam, Politico Magistratui asserere non verecunderis. Cave tibi ab ipsâ Bileami a fellâ, quæ si revivisceret, in te redivivo Bileamo, eiusmodi stoliditatem non ferret, sed denuò in vocem erumpens, te pro merito tuo increparet.

Tunc de Potestate circa sacra disputes, ad sacra adeò ineptus, adeò in sacris hospes? Saulis scilicet exemplum Hierarchiam probabit, qui à Spiritu malo agitatus Pythonissam consuluit; qui manum sibi ipsi violentam intulit? qui per nefas in sacra irrupit, & hoc peccatum gravissimè luit, à Jehova rejectus, ne firmo & constanti regnum eius fato staret.

pag: 6.6. Sed Tu Collega Saulis Bockelmanne, qui perinde ut Saul, Prophetis connumerandus es, etiam *Rehabeamum* Amicum habes? Quin te reputei inter stultos illos Rehabeami Consiliarios, qui præsentissimum adulationibus suis, Domino suo adduxerunt exitium, & irreparabile damnum? Nec benignior hodieq; illis Principibus erit aura, qui te tuiq; similes assentatores audiunt, & in oculis ferunt. Ubi verò vel jota in sacris de Rehabeami circa sacra potestate extat? Si longæ aures tuæ ferunt, audi, quid de Levitis sui temporis dicatur. Et confirmarunt Regnum Jehudæ, & fortificarunt Rehabeamum filium Salomonis ad triennium. 2. Chron: Cap: 11. 16. Hoc scilicet est dicere: Et habuit Rehabeam Potestatem Ecclesiasticam Architectonicam. Nec tandem sapiens? Usam addere debuisses, qui potestatem Ecclesiasticam involans, leprâ percussus, errorem agnoscere coactus fuit.

pag: 6.7. Turbam Papæam vellicare, & cum ea liberè velitari per me licet. Impinge modò fortiter unguis Hierarchiæ Papalis Monarchiæ hyperaspistis, sed sanioribus rationibus, quàm Regibus, consimilem, ascriptum abis. Nolim colla Regum & Principum Papæ, aut aliorum etiam Ecclesiasticorum Papissantium pedibus substerni. Sa-

ni. Sacra sit Magistratui Politico in omnes animas; Personas etiam Ecclesiasticas, à Deo concessa potestas.

Ast, quòd in Reformatæ Ecclesiæ Ministros & Pastores tam petulanter insurgis, quí impunè feras? Vereor, ne putridum sis Ecclesiæ illius membrum, scabiosa gregis illius ovis, & hircus olentissimus.

Cum pace magnorum virorum dictum vis.

Cum pace scilicet, illis bellum inferis: Cum pace magnos illos viros deprimis, & servum facis Politici Magistratús, quoad sacri officii functionem, pecus. Joabicum osculum!

Potestati Architectonica tribuis Potestatem cogendi cives, ut juri sacro sive divino, sive naturali obtemperent. Adeóne ignoras conscientia libertatem? Afini ictibus adigendi sunt ad ferendum onera, non homines ad Religionis amplexum. Ad externam Eutaxian cogi possunt cives, ad juris divini, vel Religionis amplexum non possunt. Cum conscientia heic res est, quam nulla vis externa penetrat. An nescis in historiis laudari Stephani Bathorei Regis Poloniæ effatum: *Deum sibi tria reservasse, nulli Majestati terrena communicabilia: Ex nihilo aliquid creare: futura præscire: Conscientiis dominari?* Et Maximiliani II. Imperatoris pronunciatum: *Nullam esse tyrannidem intolerabiliorem, quàm conscientiis dominari velle.*

Tu cogi vis Cives gladio, fascibus, similibusq; imperij requisitis, ut obtemperent juri sacro sive divino, sive naturali. Vis cogi ad fidem, ad Religionem: non tantum ad externam disciplinam. Hypocritas efficies quam plurimos, qui metu territi, alienam Religionem simulabunt, aliena sacra frequentabunt: Mentibus nunquam imperare poterunt, ut pro non veris, non falsis, habeant, quæ vel vera vel falsa esse autumant. Liber est, & spiritualis hominis intellectus, quem nulla vis externa tangit. Abi ad Lactantii Firmiani Instit: divin: libr: 5. Cap: 19. & 20. eiq; dorsum tuum Afinum probè, probèq; dedolandum porrige: aut mentem humanam & Christianum recipe. Religio enim persuadetur, non imperatur. Arma militiæ nostræ non carnalia sunt, sed spiritualia, 2. Corinth: Cap: 10. v. 4.

Magistratum potestatem habere in sacris (si enim aliter intelligis, potestatem Ecclesiasticam non feris) ferendarum legum positivarum.

B^o 3.

unde:

4
46.8
45
4
5
4
3

unde didicisti? fortè ex illo Jehovæ ad Josuam Cap: 1. 7. *Tantummodo confirmare, & fortis esto valdè, ut cum observantia facias prorsus secundum legem illam, quam præcepit tibi Mose servus meus, ne recede ab ea dextrorsum aut sinistrorsum, ut secunderis, quocunq; iveris. vide etiam Deuteron: cap: 17. v. 18.*

Hoc te scire velim, Magistratum Politicum, Constitutiones Ecclesiasticas, Scripturis S. consentaneas, autoritate sua solum munire, & firmare, ut in leges apud imperitum vulgus, quod externis semper magis, quàm internis movetur, & corporalia plùs quàm spiritualia respicit, publicas abeant. Heic Ecclesia, heic Presbyteri, heic Ministri gladium & falces implorant, non, ut Reges & Principes ad Papæ subsellia & pedes abjiciantur, & faciant quod Papa vult, cuius non nisi Ministri executores & carnifices, sed ut Ministerio auxiliarem porrigant dextram, in ducendo ad Deum Dei populo, ut decenter & honestè vivere, & Evangelio Jesu Christi dignè ambulare discat.

Nec est, mî Bockelmannè, cur gladium Presbyteris neges: Nunquam illum veri Pastores & Presbyteri affectarunt, & præterea, non Ecclesiasticam, sed Politicam potestatem exercendi instrumentum est.

Herculis objicis clavum, dum pro Hierarchia Magistratûs Politici illud Christi Joh: 18. opponis: *Regnum meum non est de hoc Mundo.* Capite hoc vobis Regnorum Mundi Parastatæ. Cur, qui regna mundi tenetis, in Christi regnum, quod de mundo non est, jus vobis sumitis? Aliud regno Christi jus est, cuius Bockelmannus Candidatus, Doctor non est, nec erit unquam: alia regula, norma, forma alia.

pag. 8.

Potestatem Majestaticam exeruisse Christum animadvertere non datur. Impium os! Rude pecus! Asinus! Autoritate solum usus Christus? persuadere tantum quæsit? nunquam imperavit? nunquam præcepit? quid ergo illud Matth: cap: 7. v. 29. *Docebat enim eos, ut habens Potestatem.* quid sonat Græcum *exusia*? num autoritatem tantum? aut persuasionem tantum? scilicet, non nisi persuasio & autoritas omni potestate destituta, fuit, quum Christus *ejecit è templo ementes & vendentes; oves & boves, quum argentariorum numulos effudit, mensasq; subvertit,* Joh: 2. cap: v. 14. 15. Sic persuadetur Asino fusti-

no, fustibus, ex prato aliquo, expulso. Non nisi suadendo Aposto-
lis Christum dixisse: *Proficiscentes docete omnes Gentes, &c.* Matthæi
cap: 28. & Marc: 16. Bœckelmannus putat, quem blasphemia ex-
oculavit, ut in Christi præceptis plenissimam & absolutissimam
architectonicam, & autoeraticam Potestatem & Majestatem
cernere non possit.

Ecquæ ex Personis Ecclesiasticis, unquam, dum Sol æthere
fulget, summam potestatem majestaticam affectavit? Utiq; omnis
vel summa Ecclesiastica Potestās, non nisi Ministerialis est, nun-
quam Politica: & summa Politica, nunquam Ecclesiastica.

Illud *Luc: cap: 22. 25.* cur suggeris? Quis unquam ex protestan-
tibus Ministris, jus sibi Politicum, & dominium mundanum ra-
puit? Ecclesiasticum volumus, non Politicum. pag: 8.

Nec Petrus I. Epist: Cap: 5. v. 3. *Potestatem Ecclesiasticam velli-*
cat, sed tyrannidem superbam & ambitiosam reprimit, quæ nullā
nec ratione nititur, nec potestate verā. pag: 8.

Primitivæ Ecclesiæ sententiam, & Christianorum Imperatorum ex-
empla frustra adducis. Accuratè vetus Ecclesia distinxit inter Po-
testatem. pag: 8. 9.

1. *Prædicationis & Sacramentorum Administrationis, &c.* quam
soli Ministerio reservavit, nec ullibi Magistratui Politico compe-
tere asseruit. Et pro hac Apostoli in Concilio Hierosolymitano
simul congregati, alibiq; officio fungentes seorsim, alia atq; alia
Ecclesiis observanda indixerunt.

2. *Juris Clavium*, cuius rationem Catechesis nostra, quæ-
tionibus 82. 83. 84. 85. dilucidè satis exponit, & quam potestatem
ipsi Principes, veræ Pietatis exemplaria, nunquam subtractam vo-
luerunt Ministerio, quin potius ipsi se subjecerunt huic potestati,
exemplo *Friderici IV.* laudatissimi Electoris Palatini, quæ, cum *Bar-*
tholomeus Pitiscus in Synedrio Ecclesiastico ad Pastoris Aulici munus inau-
guraretur, eum iussit (quod æternitati consecrandum) ut animo impeter-
rito officij sui rationes exsequeretur, ac liberè se moneret sicubi S. litera mo-
nendum dicitarent. Toss: Heidelb.
const. destit:
restit. pag: 30.

3. *Externi Ecclesiæ juxta ordinem & decorem regimini, quod*
sanctionem legum Ecclesiasticarum, cuius temporis & loci, aliisq;
circumstantiis convenientium, sed à Sacra Scriptura minimè dis-
senti-

sententium, indictionem Synodorum, sumptuum subministra-
tionem, Ministrorum vocationem & remotionem, & quæ sunt alia
ejusmodi similia, comprehendit, quæ potestas non absoluta, non
architectonica, non *autocratorica*, sed certis limitibus est circumscri-
pta. Et hanc Politico Magistratui minimè negamus, sed ei com-
petere velis remisque contendimus, quam etiam & non laxiorem
sibi usurpavit Constantinus M. causam Donati & Cæciliani Epi-
scoporum cognoscens & judicans. Euseb: l. 10. c. 5. & Episcopos
sic alloquens: *Vos estis Episcopi in Ecclesia: Ego extra Ecclesiam seu tem-
plum Episcopus à Deo sum constitutus.* Euseb: l. 4. c. 14. In quam Con-
stantini M. sententiam, integrum Commentarium scripsit clarissi-
mus Theologus Nicolaus Vedeli⁹, quem aliquando me legisse
memini, & doleo valdè, quòd nunc ad manus non est.

pag: 9.

Factum Humanum, quod tamen latiùs quàm par est *onanthro-*
pos noster extendit, non moramur, quia regulis & veritate niti-
mur, non exemplis illorum, qui sibi sæpè jus, præter fas, rapiunt.

Facto Humano summam circa sacra potestatem, Majestati Politica
subjicit, coadunas. Num jure? Non malè olim eximæ eruditionis
vir: *Vt brachia ad humeros, & humeri ad collum & caput annectuntur;*
nec dextrum brachium, dextrus humerus, sinistro, vel contrà subjicitur;
ita potestas temporalis & spiritualis, sive Ecclesiastica & Politica, licet
membra sint unius corporis Politici, & partes unius Reipublicæ, atq; Eccle-
sia Christiana, neutra tamen alteri subjicitur, neutraq; alterius fines &
jurisdictionem sine scelere potest invadere: sed ambæ, velut unius corporis
humeri, ad caput, qui Christus est, annectuntur. Quarum hæc Politica
scilicet, vitæ degendæ præcepta, quibus societatis humana tranquillitas conti-
netur, civibus & subditis præscribit: Illa verò ad immortalitatis, & felici-
tatis æternæ contemplationem supernaturalem (quæ & cum Politica tran-
quillitate, & sine ea interdum subsistit) animos hominum erigit, informat-
quæ. Ex quibus sequitur separatas esse has potestates in eadem Republ: Chri-
stiana, ita ut neutra alteri, quatenus talis est, subjiciatur.

pag: 13.

Atq; hæc, ab Ecclesiastica Ministerii potestate diversa, Regi-
bus, Ecclesiæ Nutritiis, qui & ipsi, sano sensu, Pastores & Patres
populi dicuntur, ab ipso D E O in Scriptura & per Scripturam lo-
quenti, tributa, nuperis verò calamitosi belli motibus turbata,
S. R. I. Principibus & Statibus in Pacificatione Monasteriensis est re-
stituta.

Stituta. Non summa illa & Architectonica seu absoluta: sed restricta, limitata, aliunde dependens, adeoq; etiam ipsa Ministerialis.

Sed eho! spectatum adeste Asinum nostrum apud Cumanos, quàm subito mysteria portet, & Herculanam scabiem venerabili Ecclesiasticorum cœtui affricare conetur, ut eâ jucundè prurientes, esurienti asino, in gratitudinis signum, avenam objiciant, & pro favore, atq; suscepto, si Diis placet, patrociniò, gratias agant.

pag. 14.

Reverendissimo Ecclesiasticorum Cœtui coacto, separato sua maneat *authoritas*.

Pag. 14.

Gratiam habe mi Ægyptie Asine, pro negata sacratissimo nostro ordini Potestate, & concessa autoritate. Certè dignus es, qui te carduis pascamus, & flagello, ut tuum feras onus, adigamus.

Ministerio tribuis autoritatem, quæ tuo sensu longè inferior est potestate illa architectonica, Politarchis à te ascripta; Nec meministi, qui veterum judicia pro te stare opinaris, quomodo veteres potestatem distinxerint, nempe

pag. 8.

1. In *summam*, seu *authoritatis*.
2. In *mediam*, seu *excellentiã*.
3. In *infimam*, seu *Ministerij*.

Magistratum dixerunt esse potestatem Roman: 13. v. 1. & angelos potestates appellari. Coloss: 1. v. 16.

Cum ergò tu *Ministerio* tribuis *Autoritatem*, juxta veteres, ei tribuis summam potestatem. Vide quò labaris, vide quàm te rerum deficiat praxis, quæ magistrum efficit.

Ecquid? *Ecclesiasticis* secundum te, nulla est potestas *Ecclesiastica*. Ô miseros ergò Ecclesiasticos, qui Ecclesiasticum quid, ne somnare quidem audent.

Cave Tibi bone Paule, ne te Ægyptius noster Asinus, aut in ponte occurrens hædus, de ponte dejiciat, & dicam tibi scribat, quòd *exusian ad adificationem*, Ministerio tribuis: *Autoritatem* debuisses dicere. Sed cum *exusian* dicas, Asinus noster auriculos movet, & *autoritatem, non potestatem*, pro suo acumine, Pauli *exusian Ecclesiasticam*, interpretatur, etsi eadem voce Roman: 13. v. 1. Politica potestas describatur. Hoc parum ipsi est, quòd Ministri verbi vocantur *Oeconomi* 1. Corinth: 4. v. 1. quibus claves & potestas domûs Ecclesiasticæ tradita: *Dynamis, Kybernesis*, 1. Cor: 12.

C

v. 28.

pag: 14. *ψ. 28. Proistamenoī, Proestotes Roman: 12. ψ. 8. 1. Thessal: 5. ψ. 12. 1. Timoth: 5. ψ. 17. Hegumenoī. Hebr: 13. ψ. 17. scilicet in his omnibus non nisi auctoritas est, id est; facultas in agente, movendi se ad arbitrium patientis:*

pag: 14. *Paulus Ministris jubet obedire Hebr: 13. ψ. 17. Infanis Paule, multa litera te ad insaniam adigunt: Actor: 26. ψ. 24. Cur enim illis obediendum, quibus nulla potestas? Potestas est facultas ad obsequium obstringendi. Annon verò obstringit Ecclesia, Ecclesiarum Presbyteri, & Pastores? Imò verò obstringunt, & longè quidem fortius, quam ipse Politicus Magistratus, excludunt enim refractarios ex ipso Dei regno, & morte spirituali afficiunt immorigeros. Imò longè divinius & magis Architectonica est Ecclesiasticorum potestas, qui à morte spirituali solvunt, quàm Magistratus à corporali neminem tutum præstare possit.*

pag: 15. *Quid te Salustii sententia juvat? Ante in Patribus summa Auctoritas, vis multo maxima inlebe. Quàm tibi constas? Si natura Magistratui Potestatem dedit, cur Patribus illis defuit? Qui constitit Imperium Romanum, potestate à Patribus ablata? Sic Livij & Taciti pro Te citata oracula, contra te militant, & avulsam à Magistratu potestatem summam testantur. Martyrem, summum illum Theologum, quòd tuæ sententiæ hyperaspitem fingis, iterum peccas. Nullibi ille auctoritatis Ecclesiasticæ mentionem facit, sed potestatis, & hanc à Politica contra distinguit. Nec Magistratui Potestatem Ecclesiasticam subjicit, sed Personas Ecclesiasticas, si quando munere suo non rectè funguntur.*

pag: 15. *Vocat Deus Magistratus externè & mediatè Pastores & Ministros Ecclesiæ suæ, tum ratione Personarum, quia membra sunt Ecclesiæ, & quidem præcipua, tum ratione Officij, non quia Ecclesiæ Magistri sunt architectonici, sed quia Nutritii, & utriusq; tabulæ Decalogi custodes divinitus sunt constituti. Sed potestatem ipsam, immediatè Deus concedit, mediatè & ordinariè vocato.*

pag: 15. *Tua porrò, hoc est, Asiniana est, quæ putidè evomis, si præceperint Ecclesiastici quid, deficiente robore majestatico divino, humanove, nullum obstringi dixerim.*

Eheu! ab hæreticis Anglis, quos Seekers vocant, venenum hoc, tu imbibisti, nullam corde credis Ecclesiam, utut os aliud fonet,

fonet, nullum Ministerium, nulla Sacramenta. Verbum DEI tibi litera est mortua, & ministerium divinitus institutum, ministerium mortis, & potestas eius planè nulla. Sic uno errore imbito, viam tibi paras ad plures. Quas olim in Ecclesia Palatina excitarunt turbas *Thomas Erastus*, *Adam Neuserus*, *Christophorus Probus*, ille Medicus & Senator Ecclesiasticus, ille Pastor ad D. Petri, hic est Cancellarius Electoralis. Has tu instauras, & veterem renovas pugnam, qui architectonicum Ecclesiæ regimen ad Magistratûs civile arbitrium defers.

Apage ex Academia & Ecclesia Heidelbergensi, veritatis æde & asylo. Apage in Angliam ad Colemanianos, tui similes.

Serenissime Princeps, Domine Clementissime, liceat mihi humilimè Te paulisper affari. Per DEUM, per Ecclesiæ, & tuam ipsius salutem, te røgo, cave Tibi ab ejusmodi assentatoribus, & parasitis, nec palpum tibi ab illis obrudi, aut in laqueum te induci patiare, cuius nexu, sine crimine læsæ majestatis divinæ, liberari nequeas. Veneranda est tua Majestas, sed tremenda est Dei Majestas, Tuâ longissimè superior.

Nutritius es Ecclesiæ, non Dominus. Quod nutritiorum & Pastorum erga pupillos & officium, hoc Tu præsta Ecclesiæ, Nutritiorum autem & tutorum est curare, ut pupilli benè educantur, rectè informentur, & contra quasvis injurias defendantur, hinc Præceptorum disciplinæ eos committunt, de victu, & amictu prospiciunt, examina instituunt, profectus explorant &c.

Præsta idem piissime Princeps, Ecclesiæ, quam sibi Christus in Tuâ colligit ditione. Cura, ut veri Doctores præfiantur, constituta Doctoribus salaria numerentur, Ecclesiæ & Scholæ nonnunquam visitentur &c.

Pastor es Jerem: 6. v. 3. Esa: 44. v. 28. Cura igitur, ut subditi ad pascua doctrinæ salutaris deducantur, ut orthodoxi Doctores præfiantur, hæretici abigantur, & ejusmodi novaturientia, singularitatisq; studiosa, quin etiam, non habito honestatis & æquitatis respectu, vanam tantum auram captantia ingenia removeantur.

Pater es. Prospice ergò liberis, hoc est subditis, non tantum de felicitate externa, sed de spirituali etiam in verâ Religione institutione.

Et vos Curiā sacrā, Ecclesiarum & Scholarum Antistites, Academicarumq; Professores, vigilate, vigilate inquam, hoc cum primis tempore, quo terra Palatina non plena tantum luporum rapacium, hoc est, animalium quadrupedum, ovivororum, quos lupos vocant, sed luporum quoq; metaphoricorum & hieroglyphicorum, hoc est, impostorum, qui Ventri serviunt, Plutoni litant, Christum verò & Ecclesiam floccifaciunt.

Redeo unde sum digressus.

pag: 15. *Si praecepta Ministrorum Ecclesiastica, deficiente robore Magistratûs neminem obstringunt, ô stultos ex tua, Bockelmanne, mente, Israëlitas, qui ad Eliæ vocem convenerunt. ô stultos, quotquot hodieq; Dei verbum à Ministris prædicatum recipiunt, eiq; credunt, nisi à Magistratu compulsi. Non verbum DEI prædicatum, sed Majestas Politica ex Ægyptii & Cumani Asini mente est attendenda.*

pag: 15. *Addis: deficiente robore majestatio divino. Quale hoc robur Majestaticum divinum? Nonne ipsa potestas Ecclesiastica, cum Dei cooperatione, qua pollent Ministri, atq; ita obstringunt, ut nullus vel potentissimus Monarcha Dei legibus atq; præceptis solutus esse queat.*

pag: 15. *Nullum obstringi. Scelestas mens, & asinina tua vox est. Parum effecturos apud Atheos, & Bockelmanno similes, Ecclesiasticæ potestatis, juxtaq; ipsius verbi divini contemptores, dicere licuisset. Sed nullum obstringi, quid scelestius? Ergò tu igne, fasce, gladio Magistratûs vis compelli, non moveri Ministrorum Christi voce, quos qui audit, ipsum Christum audit: nec quicquam curare Ecclesiasticorum munus, nisi robore Magistratus adactus? scilicet, oderunt peccare mali, formidine pœna. Sed quid si te nolentem ligent in terra Ministri, ut ligatus sis in cœlo? Quale hoc robur erit? An majestaticum divinum? An Politicum? Perfricuiisti frontem, nec curas Asinus pluvias. Quia nec ipse Christus ex tua mente te obstringere potest, quem potestatem majestaticam in suo munere non exercuisse, blasphemus antea ore evomisti.*

pag: 15. *Pergis met à pollês phantasias, cum magna ostentatione fabulari: Imperatoribus, imperium, sacerdotibus ministerium tribuitur.*

Bona verba quaeso! An circa idem objectum? An illis imperium,

perium, Religionis respectu? An his ministerium, sine ulla potestate Ecclesiastica? Abi in meliorem rem, qui jam in pessima es, Hircander Asine. Imperium illis ut Gentium Dominis. Ministerium his, ut Ministris Dei, & verbi illius, tribuitur.

Quid hinc lacri tuo Syderoxylo potestatis Ecclesiasticæ? An non ipsis etiam Magistratibus *diaconia* tribuitur? Roman: 13. v. 4. Etiamne hinc inde fabam cudes, ipsis nullam esse potestatem?

Dicis: Principes adhibuisse excellentissimorum Theologorum auctoritatem, sed persuasoriam, & utur deficiat applausus autoritatis, istiusmodi ordinationibus ob iussionem duntaxat Politicæ Majestatis esse parendum.

Pag: 14. Non vis Atheologos proclamari. Heic ne Christianus quidem es, imò infideli Ethnicò deterior.

Nonne ex potestate suâ Ecclesiasticâ, Theologi viros Principes ex verbo Dei instruunt, quæ bona, justa, & voluntati Dei consentanea sint? Non consilia tantum loquuntur, sed vitæ etiam regulam & normam præscribunt. Nec obligantur conscientiæ subditorum attendere ad constitutiones circa sacra, nisi piæ & verbo Dei sint consonæ, quod docere solius & potestatis Ecclesiasticæ Ministrorum.

Nec obrudi possunt Ministris qualescunq; circa sacra constitutiones. Constitutionibus verbo Dei contrariis, scandalosis, & noxiis Ecclesiæ, potestatis Ecclesiasticæ virtute se opponere & possunt, & debent: quin moriendum potius, quam cedendum, & contra conscientiam, circa sacrorum cultum, agendum.

Paretere non est necesse, cessante iussione Magistratûs etsi id jubeat Theologorum cætus. Erastianismi virus jam mentem pervasit tuam. Te Principum Oedipo brevi omnis planè exulabit fides, justitia, pietas, scelerumq; grassabitur licentia. Siccine Ecclesiis Apostolicis liberum fuit agere quicquid libuit, nec quicquam curare Episcoporum, Pastorum, Ministrorum Ecclesiæ constitutiones, deficientibus Magistratûs politici iussionibus? Certè crepitus tuus Asininus benè tibi olet.

Bonum, pium, & de tota Republ: Christiana meritissimum virum, Davidem Pareum, quid maceras? Illène tuæ impudentiæ patrocinetur? Quis Reformatorem aliter atq; ipse: Principem debere.

debere defendere Religionem veram, falsam avertere, blasphemias & hareses arcere, &c. Pondera acuratius quæ scribit in Comment. ad Roman: 13. & tecum non sentire apparebit: *Principes, ait, debent parere Ecclesia in ijs, in quibus verbum Dei parere iubet, hoc est, in fide & pietate communi.* Potestatem Architectonicam Magistratûs, non dicit Ecclesiasticam, sed Regiam, quæ improprie demùm vocetur Ecclesiastica, quia non sit talis conditione & actibus, nec ecclesiasticè exerceatur. Addit: Magistratus aliquam curam circa Religionem, Ecclesiam & Ecclesiasticos habere debet, &c. *Nec habet potestatem Princeps de Religione, fide, doctrina, & cultu Dei quicquam statuendi aut præcipiendi pro arbitrio, &c. Christiani Principes, Ecclesia Pastores & Ministros reverenter habere, honestè alere ac tueri, eorumq; ministerio, hoc est, doctrina ac disciplina juxta verbum Dei subesse, & obtemperare per conscientiam tenentur.* Nolo plura coacervare. Vides, quàm tibi cum Pareo conveniat.

pag: 18.

Quicquid sit, summum id iudicium, quoad forum externum circa sacra, ex natura potestatis, relinquendum Magistratui, quem tamen heic Christianum præsupponimus.

Quicquid sit, asinus es, cui competit tritum illud:

Asinus, Nux, Mulier, simili sunt lege ligati,

Hæc tria nil rectè faciunt, si verbera cessent.

Imò verò, tu Arcadium pecus, nec verberare vis erudiri, qui verba omnia superciliosè, quali omnis sapientia & eruditio in folio pectoris tui serineo resideret, contemnis.

Si ex natura Potestatis relinquendum Magistratui soli hoc iudicium, cur Christianum præsupponis? Quod ex natura rei est, non ita se astringi patitur. Aut igitur hoc iudicium circa sacra, non ex natura sæcularis Magistratûs esse fateberis, aut in fidelibus etiam Magistratibus idem tribues. Quàm bene verò Ecclesiæ confules? Quæ non inde Ecclesiæ perniciet?

pag: 18.

Nunquam legisti, quàm liberè veteres Dei viri Prophetæ, magnorum etiam Regum vitia carpsent? Idem nobis munus, eadem administrationis potestatis Ecclesiasticæ & ratio & essentia, in qua usurpanda discretionem adhibere, & *aliter pedem aliter caput curare*, ex piis præceptorum nostrorum; inter quos etiam Clarissimos viros, Zepperum & Rivetum, cum multis aliis numeramus;

ramus; monitis & præscriptis verbo Dei consentientibus, apprimè novimus, ut novi istius Asini proflientis, mysteria magna portantis, & aliorum jura proculcare volentis, manu ductione, nisi meliora doceat, minimè habeamus opus.

Impiè agis, dum curæ & potestati Ecclesiasticæ Politicos Magistratus subtrahis: Oves ergò esse desinant. Tu verò move aures & audi: Curam pastorem non tantum versari in docendo, ducendo, suadendo, consulendo, sed etiam in carpendo, & arcendo à grege tui similes scabiosas & incurabiles oves. Etiam Magnates errant, & nōsti, quàm sint periculosi illorum errores, navi & lapsus? Annon igitur corrigendi? Annon judicium Ecclesiæ Pastoribus, in illorum facta, fidei & pietati communi contrarium sumendum? An apud Deum *prosopepsia*, quâ connivet potentiorum sceleri, inferiorum verò ulciscitur? Apage cum asinina tua theologia. Imò curari non possunt & ritè pasci oves minores, nisi curentur quoque majores & corrigantur.

Vide Claris: Reink. de Reg. S. & E. l. 3. cl. 2. c. 2. per totum, & Carpz. Jurispr. Eccles. l. 2. tit. 15. def. 224. Item l. 3. tit. 7. def. 82. per totum, &c. à quibus, novâ tuâ Pseudologiam, æquè dissentis, atque à veneranda Facultate Juridica Heidelbergensi, quæ singularitatis tuæ & *arrogantia* vitio remedium adhibitura, repulsam autem passâ, asinorum tibi fatum, hoc est, fustes & verbera relinquit.

Regis ad exemplum totus componitur Orbis.

Omnes sibi licere putant; quod Principem facere vident.

Lex enim animata est; quâ haud difficulter regitur vulgus. Rex ergò ex sacris informandus, quâ ratione lucida in Israël lampas esse queat. Jcti vestri de Regum & Principum institutione libros scribunt, in quibus tamen nonnulli, *Bockelmanni* similes, parasitos (aquâ & aurâ indignos) agunt, & Principum aucupari favorem conantur, quam tamen vel sollicitè quæsitam citius perdididerint, quàm vel leviter gustaverint. Quidni nos, quibus Ecclesiæ curam, & *exustian ad adificationem* dedit Dominus, etiam Regibus dicimus: *Reges animadvertite, eruditionem percipite.* Psal: 2. v. 10. *Fœlices nos, si etiam Reges & Principes erudierimus, justificaverimus.* multos Dan: cap. 12. v. 13. *sin mederi non possumus vitii illorum,*

lorum, qui venditi sunt ut malum faciant, quosque Dominus ad manifestandam orbi majesticam *Autoeratoricam & Architectonicam* suam potestatem, perdere constituit, ad extrema etiam pergendum, non tamen sine debiti honoris Politici exhibitione, & causa Deo; cuius propria est, quiq; eam non deseret, aut Ecclesiæ incrementis, ex severiore Ministrorum officii functione, tam seve-
 ipfis Ezech: 3. & 33. capp. injuncta, inferri damna patietur; committenda.

pag. 18.

Cave verò Tibi sancte Pater *Ambrosi* à Bockelmanno nostro, si hoc Consiliario Theodosius utitur, tu Michæ fortem experieris, & edes panem angustè, bibesq; vinum angustè. 1. Reg: 22. 27.

Cur tu, Magnatum Parasitaster, miseraris Theodosium, atq; reprehendis, quod æquissimo ille tulit animo.

pag. 18.

In immeritum, processum duriores adhibuisse *Ambrosium*, ais. Quid? in immeritum? Immeritus tibi est omnis Princeps, pro potestate sua, in Ecclesiasticis Architectonicâ. Immeritus tibi est omnis Imperator, cui ex mente *Iuliana*, ad privignum *Basianum Caracallam* diceris: licet, si libet: An nescis Imperatorem te esse, & leges dare, non accipere? In immeritum Theodosium. Immeritus is, qui promiscuè sævit in vulgus, & trium horarum spatio 7000. hominum, per militum cohortes trucidat.

pag. 18.

Sed discretionem adhibuisse debuisset erga Theodosium, qui facile Rempubl: evertere potuisset.

An neglexit discretionem *Ambrosius*? vel eam à *Rockelmanno*; tum adhuc aliquot secula in Utopia; didicisset? Ignorare videris historiæ circumstantias, & parrhesiam ab ipso Deo Ministris præscriptam: nec parrhesiazin, sed parasitari velle. Disce, quod te
 lateret, ex historiis. *Ambrosius* cladem gemitibus plenam audiens, cum
 Theodosius Mediolanum venisset, & solenniter in sacrum voluisset intrare
 Templum, occurrit foris ad januas, & ingredientem his sermonibus à sacri
 liminis ingressu prohibuit, dicens: Nescis Imperator, perpetrata necis quan-
 ta sit magnitudo, neq; post causam tanti furoris mens tua molem presump-
 tionis agnoscit? Sed sortè recognitionem peccati prohibet potestas Imperij.
 Decet tamen, ut vincat hic ratio potestatem. Scienda quippe natura est,
 ejusq; mortalitas atq; resolutio, & pulvis progenitorum, ex quo facti, & in
 quem redigendi sumus: & non flori purpureo confidentem, infirmitates
 -operti

Matth. Theatr.
 Monarch. p.
 m. 718, 719.

operti corporis ignorare. Coequalium hominum es Imperator & Conservorum. Unus enim omnium Dominus, Rex & Creator. Quibus igitur oculis aspicias illius templum, qui est omnium Dominus? Quibus pedibus sanctum illud solum calcabis? Quò quæso, manus injusta cade ac sanguine reffersas, extendere audes, & eisdem sacrosanctum Domini corpus accipere? aut quomodo venerandum eius sanguinem ori admovebis, qui furore ira iubente, tantum sanguinis, tam inique effudisti? Recede igitur, recede, ne secundo peccato, priorem nequitiam augere contendas. Sed capesse vinculum, quo, ut ligeris, Dominus omnium cælitus sententiam dat. Quod quidem vinculum vim habet & morbum animi depellendi, & te ad sanitatem restituendi.

Huic Orationi Imperator obediens (nam divini educatus eloquijs accuratè norat, tum qua essent Sacerdotum officia, tum qua Regum propria) cum gemitu & lachrymis ad Palatium suum revertitur, & sic pœnitentiam egit, ut populus pro illo orans, magis fletet videndo Imperatorem prostratum, quam timeret peccando iratum. Nam cum excommunicatus esset, largum lachrymarum fontem ex oculis effudit, cumq; ex eo quæreretur, quare tam lamentabiliter fletet? respondit: Et templum & cælum clausum mihi est. Rectè dixit cælum sibi clausum esse, quamdiu excommunicatus viveret. Nam ipse Christus inquit Matth: 18. v. 18. Quacunq; ligaveritis super terram, ligata erunt in cælo. Elapsis autem ab excommunicatione mensibus octo, cum instaret dies festus Natalitiorum Christi, Theodosius receptus est ab Ambrosio in Ecclesiam, pronunciata ei absolute publice post actam pœnitentiam. Eodem submonente Imperator tulit legem (quam propria manu literis confirmavit) quâ cognitiones causarum de cæde, & pœna Capitales, ab Imperatore injunctæ in diem tricesimum differri jubebantur. Historiam recitat Theodoretus l. 5. & hoc epiphonemate claudit: Tali tantâque virtute, & Ambrosius & Imperator erant illustres. Nam utrumq; ego admiror: illius quidem libertatem, hujus verò obedientiam: Itemq; fervoris flammæ illius, & hujus fidei puritatem.

Sed tumultus cavendus. Bellum Hirci-viri monitum! Novimus verbi sacri Præcones, pacis nos atque justitiæ Præcones esse. Suam Magnatibus relinquimus potestatem, etiam à corpore Ecclesiæ revulsis, nec relinquimus tantum, sed asserimus etiam, atq; defendimus, qui infidelibus quoq; & malis Dominis, in Domino tamen parendum esse docemus. Majestati non obstrepimus, dum impietati resistimus.

At verò tibi kakai phrenes, hedy lalema, mala phrenesis jucundus

D

sermo.

pag: 19.

fermo. Coquorum verbulis delinire vis, & caudâ tuâ afininâ ab-
blandiri (non facilius quàm asellus ille apud Æsopum) Christi
ministerio ; *Nihil te ire detractum Ecclesiastica disciplina*, quam tamen
totam subruere, hæcenus es conatus. Scilicet in te quadrat illud
Germanorum : *Wasch mir den Bels vnd mach ihn nicht nas.* Viro
honesto colaphum impinge, & tunc pectoris candidi, & amoris
non fucati indicium jacta.

pag: 20.

Catechismum Heidelbergensem, tu in ipsâ Heidelbergâ Do-
ctoris honores, & Professoris munus ambiens, viperina progeni-
es, turbas & turpas, nec tamen hypocrita, qui es, videri vis. Os
tuum aliud sonat, quàm acta probant. Sed jam putidæ tuæ assertio-
nes, & malè quæsitæ novaturientis ingenii tui novitates in la mi
finiunt. Aut dic mihi sodes ! An immorigeros à S. Cœtu arcere,
& donec resipiscant excommunicare, non nisi persuadere est, &
hortari ? quod tu solum Christi Ministris relinquis. An autori-
tatis tantum est, non Potestatis ? non *exussias ad adificationem* ? Lu-
dificas Deum & homines. Num impune ? Noli hoc putare, *Theos ou-
mykterizetai, Deus non irridetur*, quicquid de hominibus fiat. Deus te
convertat, si ignoranter peccas, aut juvenili fervore abreptus, aut
si velut sus de audita tuba judicas : perdat autem si petulanter.

pag: 21.

Personas Clericorum sanctas esse contra omnem violentiam
ex juris Can. *si quis suadente*, asseris, ita, *ut de jure Pontificio vio-
lentas illis manus inferens excommunicationem incurrat.* Næ, tu qui ex-
communicaris, dignissimus es propter illatas violentas manus &
calamum, non tam Personis clericorum, quàm sacratissimo ipso-
rum officio, idq; citra omnem ruborem & verecundiam. Repeto.
Deus te perdat si petulanter peccas, aut convertat, si ignoranter.

Hoc accipe Antidoron pro tuæ, Ecclesiæ Christi oblato mu-
nere. *Præsumitis vobis in Domino, & admonemus vos*, Te cum primis
momemus inordinatum. 1. Thess: 5, & 12. 13; Nec agnoscitis. Re-
di ad te *Friderice. juveniles concupiscentias fuge.* Aliam indue men-
tem, aliudq; imaginariæ tuæ eruditioni, solidius substerne funda-
mentum; Tu vis *hyperphronein*: cave, ne tandem omnis de te, quam
quæris & affectas, opinio, in puteum cadat, tuque velut Æsopica
corniculâ, omnium irrisioni exponaris. *Dia tôn tis hamartanei, dia-
tout on kola zetai.* Per quæ quis peccat, per eadẽm punitur.

Hæc tibi cape, *Bockelmann*, & ex me habere, qui hæcenus nihil
tale

tale concinnavi, tuam verò insolentiam, propter Dei gloriam, & Ecclesiæ atq; Ministerii honorem ferre nequivi. Vis porrò *de Potestate Ecclesiastica* differere, alia mente, alio calamo, alia ratione hoc præsta. Deo sacra facturüs, relinque cum credentium Patre, asinos in radice aut pede montis, & purum Deo cor offer. Sin hominibus tantum litare velis, non nisi ex Asini cauda cribrum facere conaberis. Si more Ismaëlis, vocem & calanum tuum porrò contra Ecclesiam & ejus Ministros sustuleris, scito publicè prodituros, qui tuam impietatem, ineptias, nugas, rudentem ruditatem, confusionem disparatorum, petitiones principii, fallacias *heterozeteseos*, insufficientes partium enumerationes, & quibus præterea ineptissimè ludis, sophismata, ita in apicum sunt producturi, ut tu anser inter olores strepere, amputato tibi capite, certò sis desiturus. Eruditione tuâ, si quæ tibi est, ad bonum publicum, non ad malum commune, feliciter utere, cum primis in nova, quàm tibi animitus gratulor, functione.

Desiturus & ego eram Asino caput lavare nitro, & desinam quidem, sed quin verberare uno & altero, de novo extravagantem excipiam, temperare mihi non possum. Ni Fotidis amore illectum, & Heræ Ambitionis unguento delibutum, in Asinum Te transfusatiatum jam nossem, mirari certè subiret, quòd sacras & Christianas Nuptias in bestiales commutare congressus, & quicquid ferè honestatis & sanctitatis ipsis adest, petulatissimè rodere conaris.

Pag. 43.

Ita Nuptias ex solo consensu metiris, Hircander, *ut Hierologia sacram, ut benedictionem sacerdotalem* longè, longèq; abire jubeas. Proh pudor! & scelus! Facile mihi persuaseris, frequentes & tibi Asinorum more esse Nuptias, nec difficulter consentire cum quibusvis, quas formosulas & bellulas offendis. Sed audi mi Asine, move auriculas, ut capias quod dico.

Pag. 23.

Ius Agraphon cum tuis dicitur, quod usus approbavit, cum diuturni mores consensu utentium comprobati legem imitentur.

Cur ergò Hierologia omne in matrimonio & Nuptiis jus, tam pertinaciter negas? Quid magis usu receptum? quid magis utentium consensu comprobatum? Nonne in primis Mundi Nuptiis, ipse Deus Adamo uxorem adduxit, & novis nuptis benedixit? Nonne dehinc in Ecclesia mos viguit, ex manu Dei, eiusque benedictione per Ministrum, uxorem, ad Adami exemplum, acceptare? Nonne legem, hæc imitaretur consuetudo? Ethnici la-

ribus suis familiaribus, pro faustis nuptiis & matrimonio supplica-
Stuck. de sacr. Gentil. pag. m. 31. b. re sunt soliti, & certis Numinibus, velut Junoni; quam à nuptiali-
 bus & matrimonialibus officiis, *Nuptialem, jugam, Interducam, Do-*
miducam, Cinxiam, Socigenam, Populoniam appellarunt; *Veneri* item,
Razenna, Anairi &c. Annon legem hæc imitaretur consuetudo, &
 matrimonii, si non tò esse, saltem tò bene esse aliquid daret, eti-
 amsi nullæ aliæ accederent rationes?

pag: 37. 38. Sed usum, consuetudinem, consensum utentium, quem tan-
 toperè laudavit *Eriphiander* noster, uno nunc dejecit ictu, & à mun-
 di primordio consuetam *benedictionem sacerdotalem*, suâ unius, aut
 paucorum ipsi similium heteroclitorum capitum opinione, ex nu-
 ptiis & matrimonio tanquam *superstitiosum tollit ritum*, & ad veri
pag: 40. matrimonii substantiam ex jure naturali & divino non pertinen-
 tem, quia *solus ad matrimonium sufficiat consensus*. Qualis consensus?
 Sponsalifine, an maritalis? Consensus sponsalis facit sponsum: Ma-
 ritalis demùm, maritum, cui potestas fit publica sponsæ corporis
 & bonorum, per publicam benedictionem & copulationem, quæ
pag: 44. 45. solennitas non tantùm *ad honestatem*, sed etiam *ad necessitatem* re-
 quiritur. Cùm enim *omnia decenter & honestè* (en honestatem) in
Ecclesia Dei peragi debeant, ex mandato Apostoli *1. Corinth: 14. v. 40.*
 (en necessitatem) providendum maximè, ne sponsalia, aut nuptiæ
 clandestinè, sed in præsentia virorum honestorum contrahantur,
 idque non tantùm ob conjugii dignitatem, quod sancta Dei ordi-
 natio est. *Genes: 2. 24. Matth: 19. 4. Carpz. Jurispr. Eccl. l. 2. tit. 3.*
defin: 32. n. 3. sed ob publicam etiam honestatem, quæ non admit-
 tit in angulo remotis arbitris conjugalem inire societatem. Et-
 quis non animadvertit incommoda lites inextricabiles, & infinita
 alia mala ex clandestinis sponsalibus & nuptiis? Clandestinas vo-
 co nuptias omnes, quotquot sine hierologia & benedictione atq;
 copulatione sacerdotali, non nisi in angulo celebrantur. Hanc
 autem *hierologiam inter superstitiosos actuum ritus* reputare, suâ cadit
 mole, suâq; fœditate perit.

pag: 49. Solum consensum perficere nuptias, & nihil præterea ad earum
 requiri perfectionem, *juris esse naturalis* rudendo garrit Afinus.
 Quid? annon Ethnici naturam ducem sequuti, palàm sponsalia
 & nuptias faciendas statuerunt, quod *Demoſthenes* hisce verbis ex-
 plicat. *Neq; enim in tali contractu quisquam nullos testes adhiberet. Imò*
 bis de

his de causis & nuptias celebramus, & maximè necessarios invitamus, quod non res levis agatur, sed vita sororum & filiarum aliena fidei committitur, quæ ut in tuto collocetur, summâ curâ providemus.

Ipsam etiam *Venerem* audi, de concubitu *Cupidinis & Psyche* differentem: *Impares enim nuptia, & præterea in villa sine testibus, & Patre non consentiente facta, legitima non possunt videri, ac per hoc spurius ille nascetur.* Tunc *Hircander*, ipsâ *Venere* de *Nuptiis* melius senties? Vereor ne graviter aliquando luas, & *Veneri* militaturus, *Xantippen* nanciscare, quæ tonitru verborum, fulmine conviti-
rum, & pluvia mæroris caput tuum sit perfusura.

Sed fortè *Divini juris* est, quod asseris, solum consensum facere nuptias? Ad bene esse *Matrimonii*, non solum consensum requiri, sed consensûs etiam publicam testificationem, juris divini est, & *Ecclesiastici*, quod tamen utrumq; tu contemnere consuevisti, qui frontem perfricuvisti, &

a. *Ordinationem Palatinam, Meditationis tuæ* tertiæ axiomate 1. 2. 3. pag: 40. 41. 43. iniquitatis accusas, quæ *Sponsis* ante solennem in *Ecclesia* benedictionem & copulationem concumbentibus, publicam pœnitentiam imponit.

b. *Tollis* è *Matrimonio*, mysterii inter *Christum & Ecclesiam*, designationem, de quo *Ephes: 5. v. 29.* negatâ publicâ benedictione, quâ ab ipso quasi *Deo*, per os *Ministri* loquentis, spectantibus *Angelis & hominibus*, personæ desponsatæ copulantur, & sacra hac actione, *Nominisq; divini* invocatione, ipso *Deo* individui confortii initium consecratur. *Carpz. Jurispr. Eccl. l. 2. tit. 6. defin. 100. n. 14. 15.*

Bestiale denuò sapit acumen, quòd libertatem conjugii, cum libertate *aëris, maris, littorum, fluminum &c.* comparas. Tam scilicet merè naturale est conjugium, atq; maris motus, fluminum decursus &c. ubi ergò singularissima *Dei* institutio?

Quicquid obstrepas, absq; hierologia, nullas in *Ecclesia* bene constituta, (cuius te membrum quidem jactas, sed eius jura, potestatem & privilegia, non sine sacrilegio impugnas) perfectas & honestas habebis nuptias. Pudeat, pudeat te, sacram hanc actionem, etiamsi de sola ageretur honestate, impugnare. Omnem exuisse honestatis frontem oportet, qui se hîc opposuerit, & actiones injustas & inhonestas, pro justis & honestis obtrudere fuerit conatus.

Cur rarissima quædam exempla à Te prolata, magis Te movent, quàm omnia omnium honestarum nuptiarum? Una hirundo non facit ver. Neq; exemplis stamus sed regulis. Tu verò, quæcunq; proposito tuo, & novaturienti cerebro inserviunt, per fas & nefas corradis.

Ernesti Cothmanni, Juris cæterà Antecessoris eminentissimi, iudicium, cur omnes, in omnibus, & ante omnia audiremus? Ipsiusne cerebro standum, si eadem tecum aberret chorda? Certè parum pietatis habet, qui sacratissimam impietatis accusat actionem. Tuæ & tecum aberrantium *epicrisis*, non divinæ sunt, non Ecclesiasticæ, conscientis non sufficiunt.

Nempe, liberè agis, & tui similes tecum, quando huius Imperatoris constitutiones, tanquam sanctissimas ad astra fertis, aliorum æquè bonorum, & magis etiam piorum, æternùm valere jubetis. *Leonis, Alexij ac Comeni constitutiones* hierologiam firmissimè stabiliant. Vos non curatis? Cur ergò nos aliàs & aliorum? *Magistratus Belgij* frustra in tuas partes pertrahis. Multa eos ferre jubet venter, Ratio statûs, & Mercatura, quæ propter Christum non ferrent.

pag: 47.

Quæ sit *manuductio Palatina ad jus Matrimoniale*, quam crepas, me quidem fugit. Hierologiam verò, quæ Nuptiæ publicæ benedicendæ sunt, in Ecclesiasticis agendi publicatam, & in Ecclesiis Palatinis laudabiliter hætenus observatam, porròque bono cum Deo, sub *Nutritij Ecclesiarum Palatinarum* Præsidio observandam, probè perspectam habeo, cui manuductionem illam tuam, non fore contrariam credo: Aut si contraria, à tui simili cerebello; qualia circa annum Christi 1565. Palatinatus, multa habuit; conficta est, quam, illâ è folio deturbatâ, in Palatinatum nostrum sine maximo scandalo nemo introducet aut promulgabit, ne *Bockelmannus* quidem, etsi in secretis Serenissimi Principis consilium admittus, qui piis & honestis omnibus, ob putidas suas assertiones hircum olet, & ita fordet, ut hoc hominis monstrum mirentur, mirenturq; ipsum in tam celebri Academia docere, nec cum fune & virga, Regione expelli.

pag: 47.

Cum Hugonis Donelli verbis, caudam tuam Asininam monstras: *Res eò deducitur, ut certò constet, quod proposui, Nuptias ut aliam societatem omnem, solo consensu contrahi.*

Si vel solum hoc pensitares, Nuptias expressissimam habere institutio-

institutionem magni illius Jehovæ, qualem alia societas non habet, vel hinc singulare quid & sanctum nuptiis dandum, præ aliis societatibus cerneret. Sed tibi omnia eiusdem coloris sunt, societas conjugalitatis, & societas furum, consentientium ad furtum, societas lusorum, helluonum, Veneris Nepotulorum &c. Fateor, si consentias cum fure ad furtum, te vinculo ipsi tam firmo uniri atq; constringi, quod ne ipsa quidem morte in patibulo solvatur.

De Divortio paucis te volo, qui præter adulterium & scortationem, insidias & inimicitias capitales, vel sevitiâ intolerabilem, vinculi solutioni locum facere putas. pag: 48.

A septennio demum hanc hausisti sapientiam, Heidelbergæ mentem mutasti. Quibus usus Doctoribus? Vix illis à quibus ne quidem assensum Academicum poterat impetrare, ut nugas tuas propalares, & qui acyrologias tuas, tibi, tuo cum periculo, defendendas reliquerunt. Si singulis septenniis tanta accipies eruditionis incrementa, quid ni tandem septem Græciæ Sapientibus octavus es connumerandus? Imò prægrandis fies asinus, tam auritus, quàm ille, qui à Silesio, omnium leporum Mater est reputatus, conductisset Syracidis attendisse monitum, esto stabilis in doctrina tua. Nosodes hæc tou hydatos metabole, perniciofa est aqua mutatio. Aristot. iudice. Sed longè perniciosior mentis in pejor.

Vellem te, ut serio tecum agam, repuerascere. Spanhemium laudas, eminentissimum Theologum, & nunquam satis laudatum, huic docilem præbe mentem, & tibi quoq; harpocraticum imponet digitum. Lege ex dubiis eius, dubium 147. & seqq. Summam rei tibi hanc dicit. Ut verò causas divortiorum in scriptura notatas, (adulterium scilicet, & malitiosam desertionem) legitimas censemus, sic illegitimas illas, quas humana constitutiones sive civiles, sive Ecclesiasticæ præter DEI verbum introduxerunt. Neq; enim hominis est laxare legem, quam Deus astrinxit, & astrictam voluit. Ut ut itaq; divortia ejusmodi molientes, immunitatem sæpe obtinent in foro Civili, eam tamen haud quaquam obtinent in foro conscientie, & tamen si immunes sunt à pœna coràm hominibus, immunes tamen nequaquam sunt à culpa coràm Deo, sed rei soluti vinculi, quod Deus astrinxit. Et paulò post. Graves sunt (ab Imperatoribus adjecta causa divortij) quæ crimen capitale intentant alterutri conjugum, v. g. veneficium, homicidium, insidia structa vitæ alterius veneno vel gladio &c. Si harum causarum habeatur ratio, nihil attinet de divortio inter Conjuges disceptare.

pag: 53.

disceptare, quum talia patrant obnoxij sint ipso jure divortio cum genere humano, & poenis capitalibus: si itaq; heic Magistratus jus Dei & suum exsequatur, res confecta erit, & matrimonium finitum potius, quam diremptum, pro ut morte finiri propriè, non dirimi conjugia restantur Juris Consultorum filij. Satisfacit gravissimus hic Theologus attento cuius Lectori. Proin & tibi, ni petulante sis splene, ad nuncius informandam mentem tuam, sufficere potis.

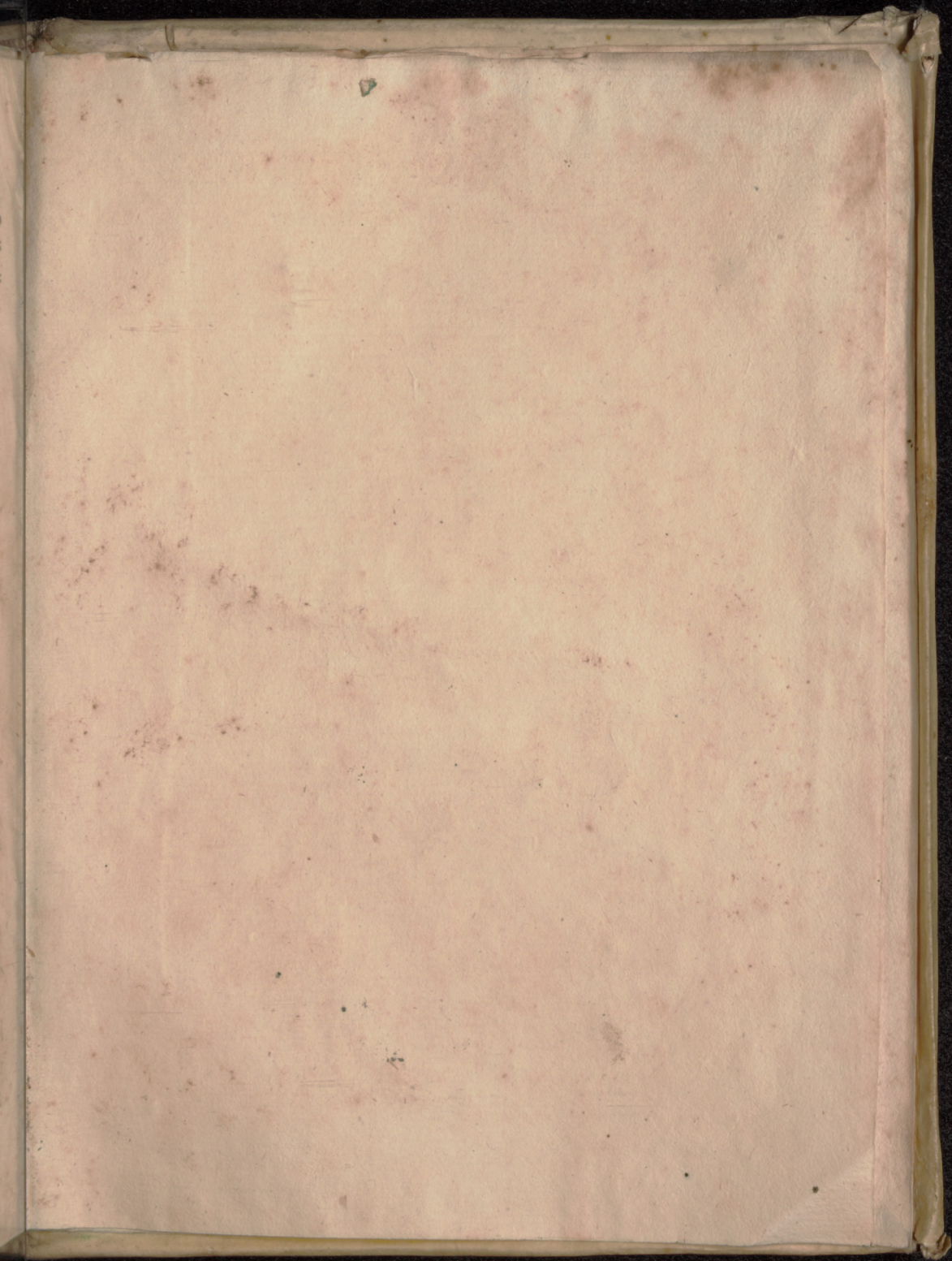
Resipisce, Bockelmann, aut ad Independentes, Colemannianos, Sckeceros, & alios Fanaticos in Angliam, ad sceleratam illam sobolem, non terrâ, non mari, non aère ferendam; quibus hæc tua, sua debent Natalia, Te ablegabimus. Hæc Te, mî Hircander volui.

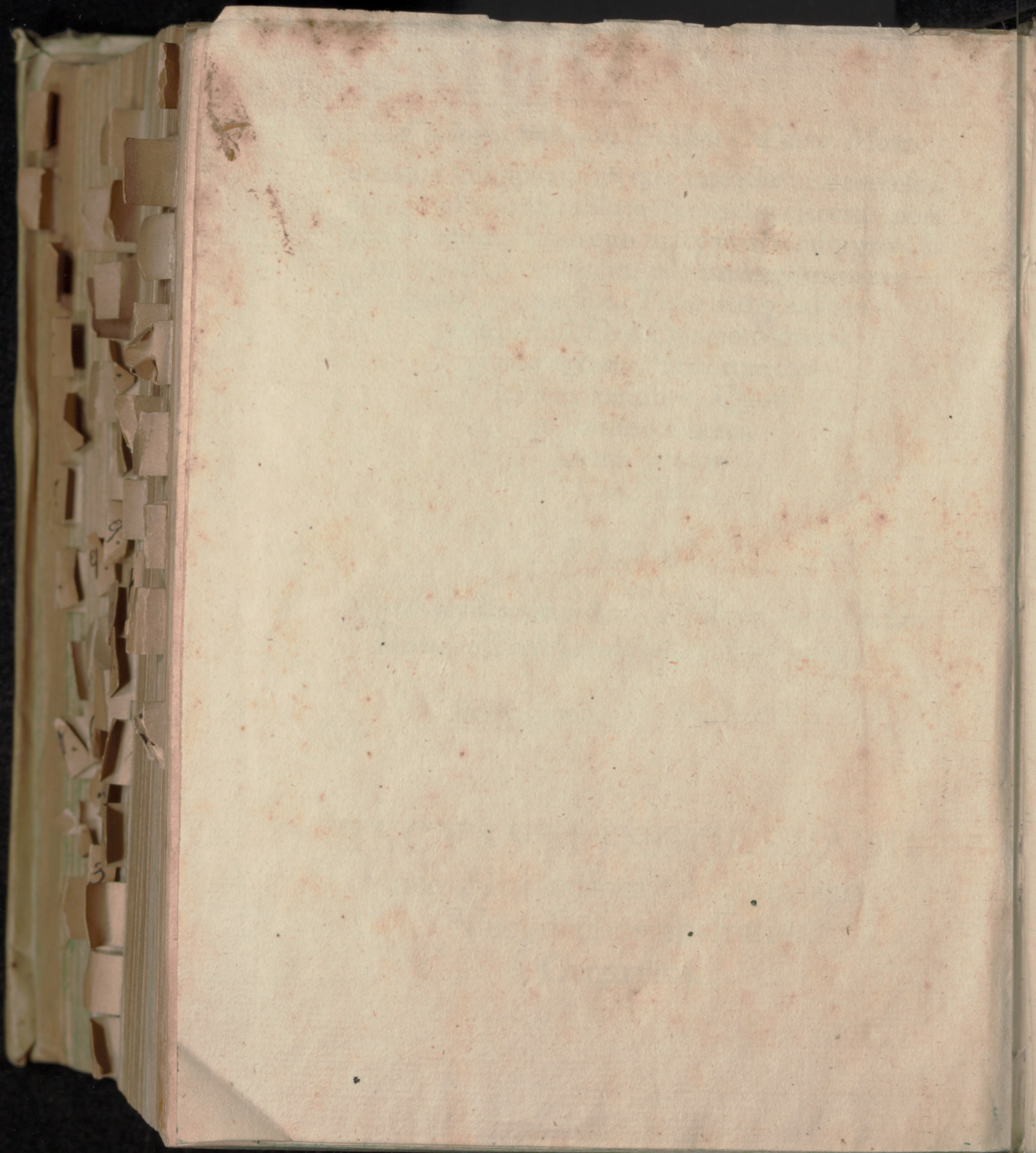
----- I, duplica jam perfida bella

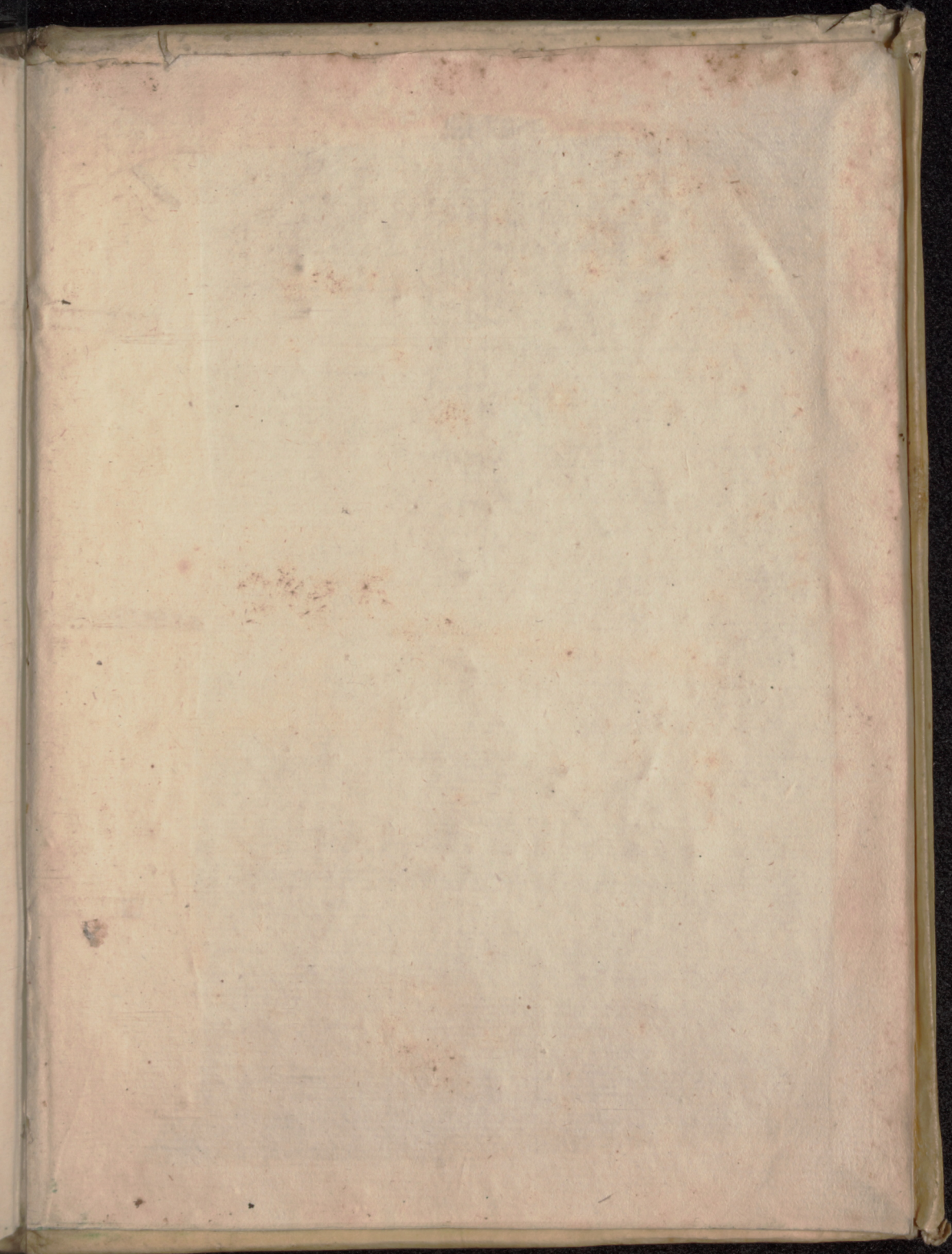
& geminas arcesse acies. Hac premia restant.

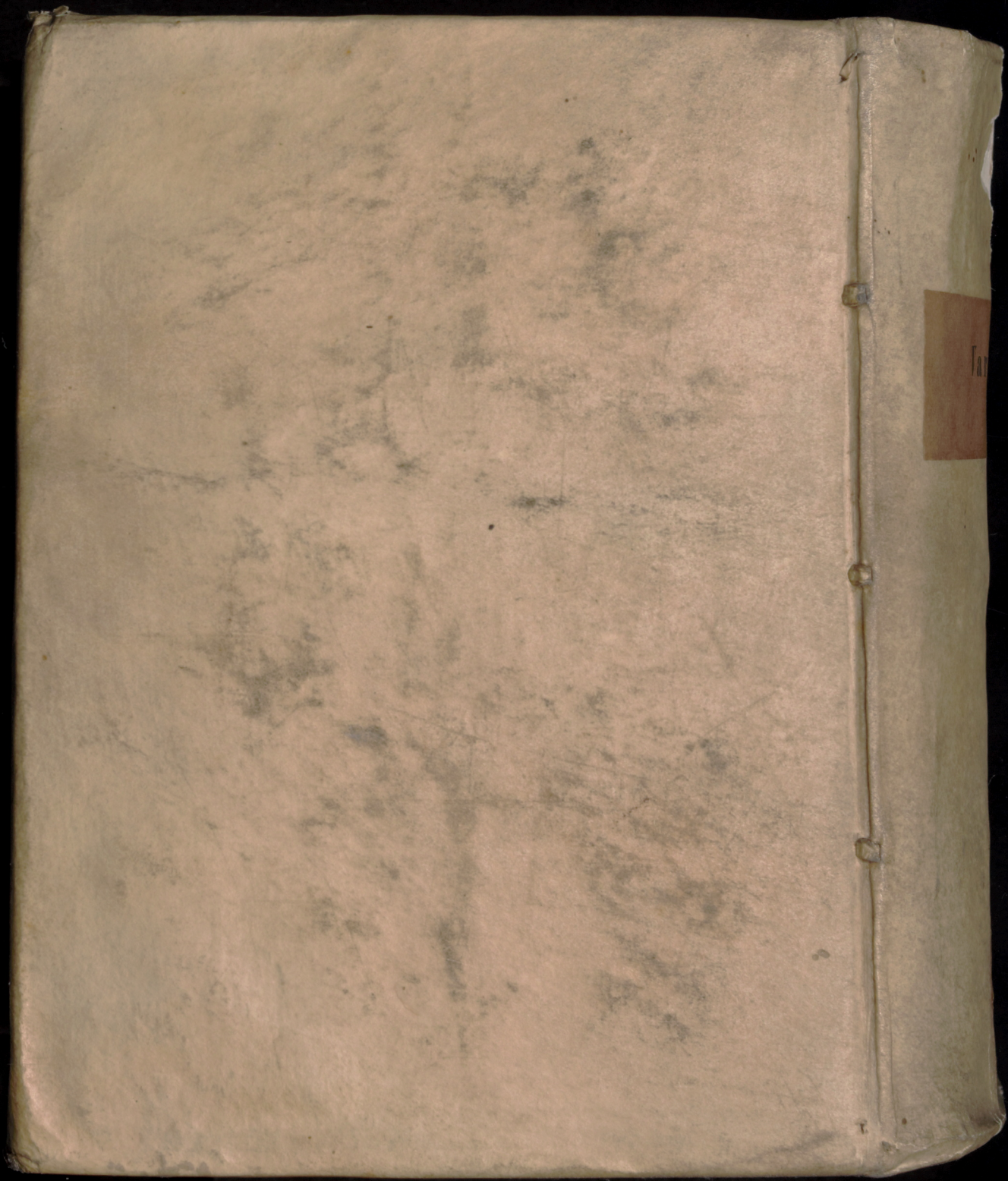
Incute infestas calces, non curo, nec me feries. Res tibi est cum Christo & eius Ecclesia. Retorquebis forte Asinum in me? Nec hoc mihi crucem figet. Primum jamne accidit, ut Asinus Asinum scabat? Etiam si magna cum indignatione rudere, auribusque & bombis tuis, quasi tormentis & bombardis exitium minari incipias, nec tuum me movebis, nolim enim novâ scriptione Asinum tondere, quod facerem, si ultrò manus tecum confererem. Tu velut Balneatoris Asinus, hoc nunc suscipe onus, ferq; patienter, & cave ne alii te plane exorient, quod si fecerint, humanam tibi formam & mentem reducent. Si, quis ego sim, Agaso tuus, te cruciat, accede me, & audies, ruri hæreo: velitationes Academicæ apud me jam in desuetudinem abierunt, nec saltat Minerva mea, nisi coacta.

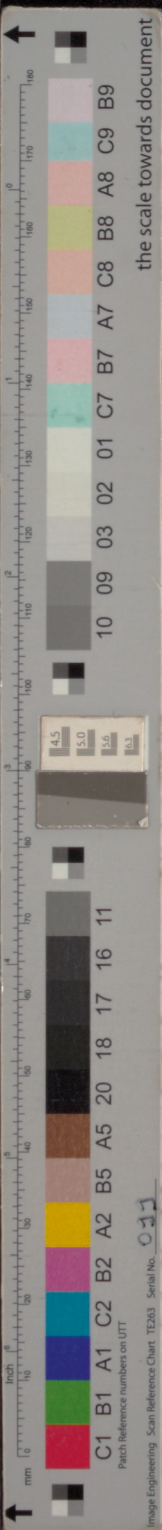
Tu vale, mî Bockelmann, & ab Antecessoribus tuis Academicis eam suscipe eruditionem, quam nuper modò, pullus quidam Asine, quem eius Agaso, Urbanus nomine, re festivus & lepidus homo, se incurvare, prostratum humi jacere, ignavos famulos imitari, resurgere, pedam offerre &c. docuit, & percontanti: annon literas quoq; legere, & scribere, Asinum doceret? respondit: Ita verò mî Domine, novi enim, officium publicum à Serenissimo nostro te petere, informabo meliùs in literis Asinum meum, ut cum vicinam obtinueris Cellariam, Asinus meus tibi sit à consilijs & calamo. Tu, quam Asinus quadrupes à suo Agasone suscepit eruditionem, Asinus bipes, à me, tuo Agasone, suscipe, ut Academia fideliter atq; feliciter à consilijs sis & institutione. Iterum vale, & recipe formam humanam, mentem Christianam. DIXI.

Aduersus Montanum.

um sanè Concilium est & antiquissimis forme, quod more suo Ecclesia Romana ac celebrat: quod in cōp̄ à Pontifice Romanus tur, habetur à Præsulibus, aut his qui iure consuetudine diutissimè seruata, interesse ent, & suffragia deferre, de doctrina fidei, ecclesiæ, uel pacè inter Principes Christianas. Quodcunq̄ ab hoc discrepauerit, Eccl̄ n̄ solet Concilium appellare, sed Sathanæ Concilium malignantium, Conciliabus um mente perditorum.

*ut olim fideri son
templi templi
pudicq̄ facta
Romana*

um prouehor?

recipitem egit extra te ipsum amentia aut
dicendi, ut quo proueharis, nescias. Recipe

MON.
GASP.

*olui graues ob causas profectioe Triden-
ersedendum esse: quod si perfecti, dicendi
us sum. Superest, ut uelis collectis, nauem in
cam.*

MON.

nile perfecisti, neq̄ perficere unq̄ poteris,
niuersa colluuias hæreticorum suppetias
estat, nisi ut ad te redeas, in te descendas,
tisper habites. Cogites, unde excideris,
& Ecclesiæ Romanæ charissimæ eius
tare debeas. Ego non dubito, quin si te
, atq̄ id animo feceris ueritatem explo
tendiq̄, facile tibi Spiritus sanctus eam

GASP.

X iij mentem